

א

בוריס הוא ילד יהודי בן שמונה. הוא לא גר בארץ ישראל, הוא גר ברוסיה. לבוריס עיניים שחורות בוהקות ויפות, אבל, לאחרונה, עיניו היפות של בוריס עצובות, הוא מודאג.

מדוע מודאג בוריס? אולי חבריו אינם משחקים איתו! אולי איננה, אחותו הקטנה, כועסת עליו? לא ולא! חבריו של בוריס אוהבים אותו מאוד, הם משתפים אותו בכל המשחקים, וגם איננה החמודה, אחותו בת הארבע, אוהבת אותו מאוד. אם כך, מדוע מודאג בוריס?

בוריס אינו רוצה לגלות, כששואלים אותו: "בוריס מה קרה?" הוא לא עונה. הוא שותק והולך לדרכו.

ב

אנטולי הוא החבר של בוריס, בוריס ואנטולי חברים בלב ונפש.

יום אחד גילה אנטולי לבוריס: "מצאתי בבית ספר בשפה משונה. אבא אומר שזהו ספר בעברית, ושלא אגלה לאף אחד שיש בביתנו ספר כזה."

בוריס הבין. הוא ידע שליהודים ברוסיה אסור ללמוד עברית, שאסור להם לערוך אספות ואפילו להתפלל בבית הכנסת — מסוכן מאוד.

"מאין הגיע הספר הזה?" שאל בוריס ובבלבו פנימה הוא ניחש את התשובה.

"אבא לא גילה לי," ענה אנטולי ואחר-כך, המשיך בהיסוס: "אבל נדמה לי שאני יודע." עכשיו היה

בוריס כבר בטוח. "מארץ ישראל..." לחש בוריס ולחיוו האדימו מהתרגשות.

"מארץ ישראל," חזר אנטולי על המלים בהתרגשות רבה.

"ואין זה סתם ספר," המשיך אנטולי להמתיק סוד, "זהו מחזור תפילות לראש השנה, אבא הבטיח לי ללמד אותי לקרוא בו, אחרי שהוא עצמו ילמד עברית."

וכך היה. אבא של אנטולי למד עברית, ואחרי שנה בדיוק החלו בוריס ואנטולי ללמוד עברית מאותו מחזור של ראש השנה. היה זה הספר היחיד בעברית שהיה מצוי בידי היהודים בקהילה.

מאז, לאנטולי ולבוריס יש סוד משותף. הם לומדים עברית בסתר, ומי המורה שלהם? בוודאי, אבא של אנטולי.

ג

עוד יומיים יחול ראש השנה. בוריס מאוד מתרגש, הוא למד לקרוא עברית. השנה הוא יישב על יד אבא בתפילה ואפילו יוכל להתפלל מעט מן המחזור. רק דבר אחד מטריד את מנוחתו. בוריס דואג. מאין ייקחו שופר?

שמועה עברה מפה לאוזן; נשלח שופר מישראל, אבל השופר לא הגיע.

אולי הרוסים גילו אותו? אולי החבילה מתעכבת בדרך?

איש אינו יודע! איש אינו מדבר על כך!

אולי המבוגרים, בינם לבין עצמם, דנים בִּכך, אך את הילדים אין הם מְשתפים, לא סומכים עליהם, חוששים שֶהם ידְבְּרוּ.

ד

ראש השנה הגיע. בוריס לא ראה מְעולם כל כך הרבה יהודים נוהרים לבית הכנסת, וכולם כולם לבושים בְּבגדים לבנים.

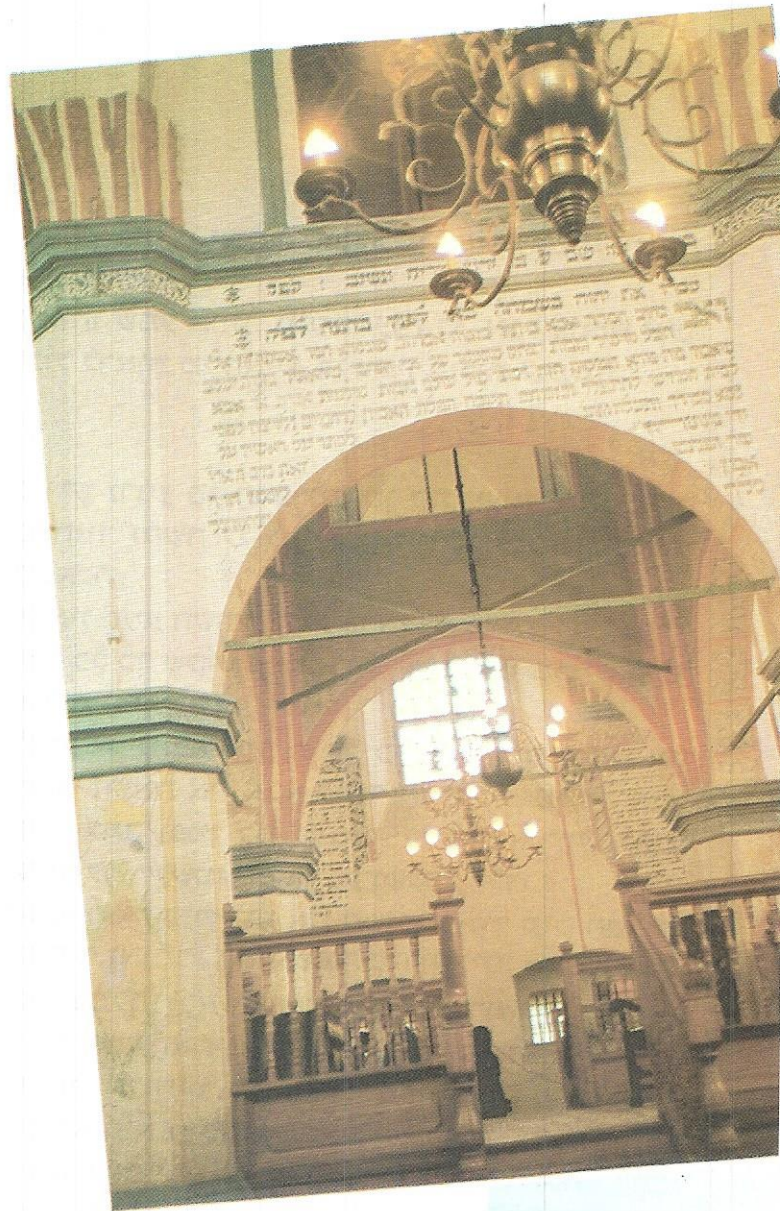
חג בְּעִיניים, אך בְּלב, פנימה, פחד. הולכים בְּשתיקה. מדי פעם מְעיף מִשהו מבט אחורה, כאילו שואל "האם לא עוקבים אחרינו?" "האם התפילה תעבור בְּשלום?"

ה

בית הכנסת מלא מְפֶה לְפֶה. בוריס מרגיש הרגשה מיוחדת, הכול חגיגי כל כך, האנשים כולם רציניים, מתפללים בְּדבקות. הוא מאזין לקולות התפילה, ובראשו חולפת מחשבה:

הנה כל האנשים מתפללים בְּלחש ובְּכל זאת שומעים קולות. קולות בָּאלו לא שומעים בְּשום מקום אחר. זהו קול של הרבה לחישות, זהו קול של הרבה בקשות ותחינות. מדי פעם עוֹלָה קול אנחה, אשר חוזר והופך ללחישה רמה.

לְפֶתַע, משתרר שקט. בוריס שומע את השקט. שקט גדול, שקט של קדושה. מה קרה? בוריס מְביט אל קהל הַמתפללים ומתפלא לְמראה

לפתע, בוריס שומע קול, כמו הד: "לשנה הבאה בירושלים."

מישהו שמע אותו, מישהו ענה לו, אבל בוריס אינו יכול לראות מי האיש, כי עיניו היפות דומעות.

1

בוריס נרגש מן התפילה, מן התקיעות. הוא מביט במחזור וקשה לו להתרכז, חוזרת ומנקרת במוחו השאלה:

"מאין הגיע השופר לידי אבא?"

הוא כל כך שקוע במחשבות, עד שאינו מרגיש כיצד נגמרת התפילה.

לפתע יד טובה מונחת על כתפו. בוריס מפנה את ראשו ורואה את אבא עומד מאחוריו. מחייך אבא חיוך רחב ופניו פה טובות, פנים מאירות, ואבא אומר לו: "לשנה הבאה בירושלים, ילדי."

ואבא מניח בזהירות את השופר בתוך תיק הטלית. ומוסיף ואומר: "זהו שופר מירושלים, אותו נשאר כאן, בגולה. וכאשר יעלה השופר לירושלים יהיה זה סימן, שכל האחים האובדים שבו הביתה. כי שבועה נשבעו אבותינו: האחרון מבינינו שיעלה לארץ הקודש הוא שיביא עמו את השופר." ואבא עצם את עיניו ואמר בכוונה גדולה: "ובא לציון גואל."

עיניו. איש אינו זו, כולם עומדים עטופים בטליתות ומביטים אל עמוד התפילה.

ומי עומד ליד שליח הציבור?

אבא שלו, אבא של בוריס. אבא מברך את ברכות השופר, ואחר כך אבא נוטל את השופר ומצמידו אל פיו.

בוריס מרגיש איך לבו מפרפר, הוא שומע את קול לבו, "טק טק טק" – דופק הלב. בוריס מביט זמינה ושמאלה בחשש, אולי כולם שומעים את לבו הפועם...

"הי, עשה שהתקיעות תצאנה מהשופר," מתפלל בוריס בלי קול. "עשה שהתקיעות ייצאו בלי תקלה..." ובעוד הוא שקוע בהרהוריו, נשמע קול גדול, קול השופר. והנה פלא, קולות רבים לשופר; הקול האחד – חזק, ארוך ומפחיד. קול הנכנס ישר לתוך הלב. הקול הזה עולה למרומים ופותח את שערי השמים. עתה, כשהשמים פתוחים, תוכלנה התפילות כולן להיכנס ולהגיע לכיסא הכבוד.

אבל הקול הזה איננו הקול היחיד שיוצא מן השופר. מיד אחריו באים קולות אחרים, קולות שבורים, פאילו בוכה השופר, ולבו של בוריס בוכה ביחד עם השופר. עכשיו הוא נזכר בכל הדברים הרעים שעשה והוא מצטער. הוא, באמת, מצטער עליהם. "סלח לי, הי," מבקש בוריס, "סלח לי בזכות אברהם הצדיק." ואחר כך לוחשות שפתיו של בוריס שלוש מלים: "לשנה הבאה בירושלים." הוא אומר את המלים בהתרגשות רבה, הוא אומר אותן בכוונה עצומה, הוא אומר אותן באהבה גדולה.